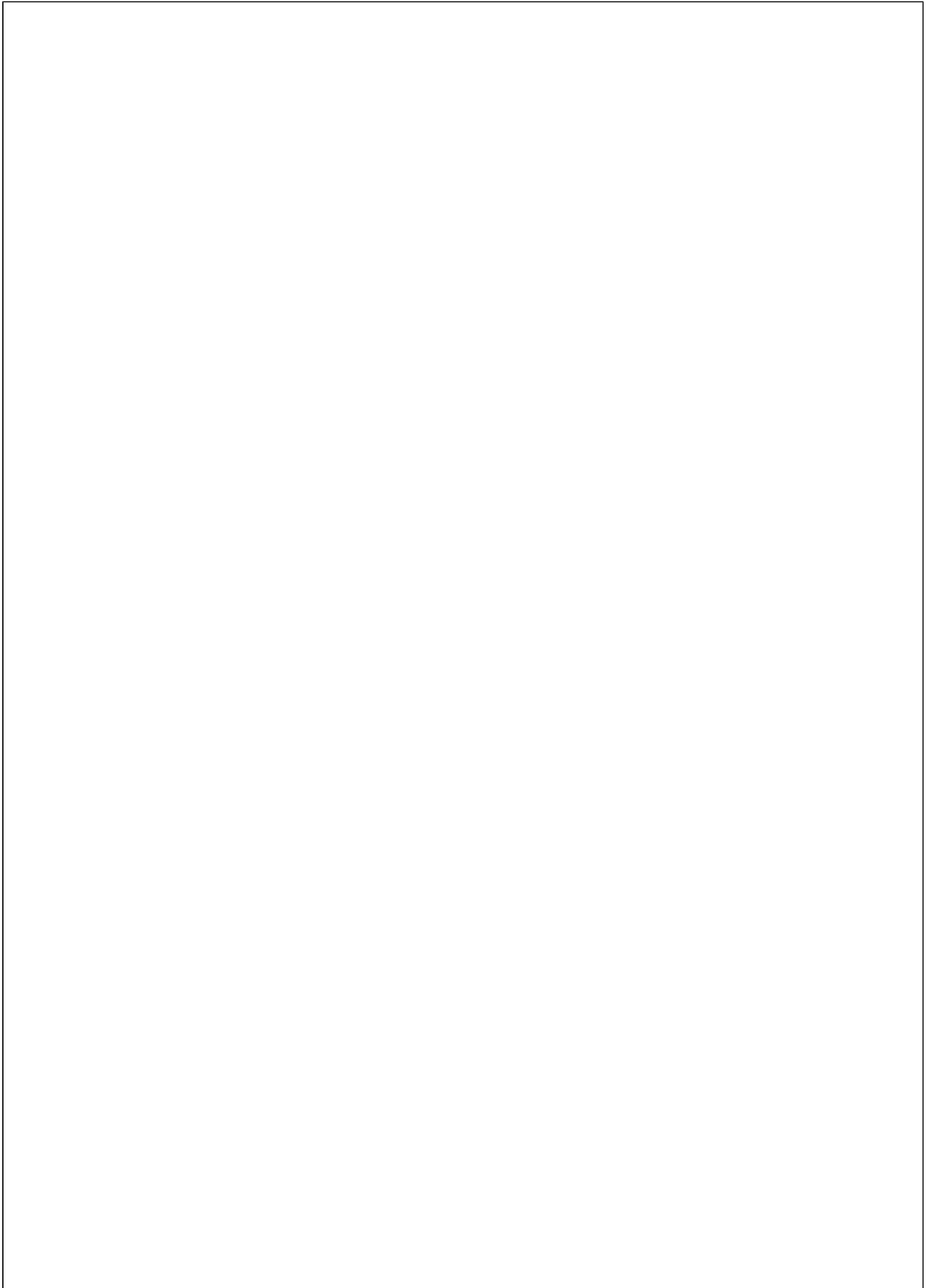

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/205890,Uroczystosci-upamietniajace-zamordowanych-przez-UB-zolnierzy-NSZ-kpt-Henryka-Fla.html>
27.02.2026, 22:33

Uroczystości upamiętniające zamordowanych przez UB żołnierzy NSZ kpt. Henryka Flamego ps. Bartek

8 września 2024 roku na Polanie Śmierci w Starym Grodkowie i w Malerzowicach Wielkich odbyły się uroczystości w 78. rocznicę zbrodni dokonanej przez funkcjonariuszy Urzędu Bezpieczeństwa na żołnierzach zgrupowania partyzanckiego oddziałów NSZ kpt. Henryka Flamego ps. Bartek. W upamiętnieniu Żołnierzy Niezłomnych wziął udział dr hab. Karol Polejowski, zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej.

08.09.2024

Uroczystości zorganizowane przez Delegaturę Instytutu Pamięci Narodowej w Opolu zgromadziły rodziny zamordowanych bohaterów, przedstawiciele władz państwowych i samorządowych, służb mundurowych oraz licznych uczestników, którzy pragnęli oddać hołd poległym żołnierzom.

We wrześniu 1946 roku żołnierze oddziału NSZ pod dowództwem kpt. Henryka Flamego zostali podstępnie zwabieni w pułapkę przez funkcjonariuszy UB. W wyniku zdrady grupa żołnierzy została rozbrojona i brutalnie zamordowana. Zbrodnia, przeprowadzona na Opolszczyźnie, pochłonęła życie stu polskich żołnierzy, którzy oddali życie w walce o wolną i niepodległą Polskę.

Dr hab. Karol Polejowski, zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, w swoim wystąpieniu odniósł się do fragmentu przysięgi Narodowych Sił Zbrojnych: „W pełni świadomości celu pierwszej śmierć poniosę, aniżeli zdradzę”, jak zauważył:

- Te słowa najlepiej oddają determinację i odwagę tych, którzy oddali swoje życie za Ojczyznę. Podziemie narodowe, Narodowe Siły Zbrojne, Narodowe Zjednoczenie Wojskowe - te siły polskiego państwa podziemnego nigdy nie miały żadnych wątpliwości co do tego, że Polska ma dwóch równorzędnych wrogów: Niemców na Zachodzie i Rosjan, Sowietów na Wschodzie.

Dr hab. Karol Polejowski odniósł się także do zdrady, która doprowadziła do tragicznych wydarzeń we wrześniu 1946 roku:

- To, co stało się tutaj w pierwszej połowie września 1946 roku, było efektem zdrady. Zdrady jednego z wysokich dowódców okręgu Narodowych Sił Zbrojnych. To jego zdrada zapoczątkowała to, co stało się później z żołnierzami zgrupowania kapitana Henryka Flamego, ps. Bartek. Cała ubecka prowokacja wywodziła się z tej jednej zdrady. Zdrada jednego pociągnęła za sobą śmierć stu niewinnych, bohaterskich polskich żołnierzy.

Instytut Pamięci Narodowej kontynuuje misję poszukiwania i identyfikacji miejsc, w których zginęli bohaterowie walki o niepodległość. Zastępca prezesa IPN podkreślił, że dzisiejsze uroczystości były także wyrazem tego działania.

- W wolnej Polsce misją Instytutu Pamięci Narodowej jest nazywać rzeczy po imieniu, mówić prawdę tam, gdzie jest to konieczne, a kłamstwo wskazywać i mówić o nim wprost. Misją IPN jest więc poszukiwanie naszych bohaterów w różnych miejscach Polski, także tutaj, na Śląsku. Tę misję wypełniamy i wypełniać będziemy. Będziemy ich szukać, będziemy ich znajdować,

ekshumować, identyfikować i oddawać rodzinom, aby można było spełnić chrześcijański obowiązek, jakim jest godny pochówek.

Druga część uroczystości odbyła się na Polanie Śmierci k. Malerzowic Wielkich, gdzie funkcjonariusze Urzędu Bezpieczeństwa brutalnie zamordowali grupę żołnierzy NSZ kpt. Flamego. W tym symbolicznym miejscu, gdzie staraniami prof. Krzysztofa Szwagrzyka – zastępcy prezesa IPN oraz Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN odnaleziono szczątki wielu z pomordowanych bohaterów, otwarta została ścieżka edukacyjna, będąca pierwszym etapem na drodze do trwałego upamiętnienia tej tragedii.

Ścieżka edukacyjna, której otwarcie było możliwe dzięki staraniom Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN, ma na celu edukację przyszłych pokoleń i przybliżenie historii, która przez dziesięciolecia była wymazywana i ukrywana przez komunistyczne władze.

Instytut Pamięci Narodowej oraz uczestnicy dzisiejszych uroczystości oddali cześć żołnierzom NSZ, podkreślając ich niezłomność w obronie suwerenności i wolności Polski.

Uroczystości 78. rocznicy zbrodni na żołnierzach NSZ oddziału kpt. Henryka Flamego ps. Bartek – Stary Grodków, Malerzowice Wielkie, 8 września 2024. Fot. Denis Olejak (IPN)

Uroczystości 78. rocznicy zbrodni na żołnierzach NSZ oddziału kpt. Henryka Flamego ps. Bartek - Stary Grodków, Malerzowice Wielkie, 8 września 2024. Fot. Denis Olejak (IPN)

Uroczystości 78. rocznicy zbrodni na żołnierzach NSZ oddziału kpt. Henryka Flamego ps. Bartek - Stary Grodków, Malerzowice Wielkie, 8 września 2024. Fot. Denis Olejak (IPN)

Uroczystości 78. rocznicy zbrodni na żołnierzach NSZ oddziału kpt. Henryka Flamego ps. Bartek - Stary Grodków, Malerzowice Wielkie, 8 września 2024. Fot. Denis Olejak (IPN)

Uroczystości 78. rocznicy zbrodni na żołnierzach NSZ oddziału kpt. Henryka Flamego ps. Bartek - Stary Grodków, Malerzowice Wielkie, 8 września 2024. Fot. Denis Olejak (IPN)

Uroczystości 78. rocznicy zbrodni na żołnierzach NSZ oddziału kpt. Henryka Flamego ps. Bartek - Stary Grodków, Malerzowice Wielkie, 8 września 2024. Fot. Denis Olejak (IPN)

Uroczystości 78. rocznicy zbrodni na żołnierzach NSZ oddziału kpt. Henryka Flamego ps. Bartek - Stary Grodków, Malerzowice Wielkie, 8 września 2024. Fot. Denis Olejak (IPN)

Uroczystości 78. rocznicy zbrodni na żołnierzach NSZ oddziału kpt. Henryka Flamego ps. Bartek - Stary Grodków, Malerzowice Wielkie, 8 września 2024. Fot. Denis Olejak (IPN)

Uroczystości 78. rocznicy zbrodni na żołnierzach NSZ oddziału kpt. Henryka Flamego ps. Bartek - Stary Grodków, Malerzowice Wielkie, 8 września 2024. Fot. Denis Olejak (IPN)

* * *

We wrześniu 1946 r. Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego we współpracy z NKWD

przeprowadziło przeciwko Narodowym Siłom Zbrojnym tajną operację likwidacyjną, która do historiografii przeszła pod nazwą operacja „Lawina”.

Pod pozorem przerzutu do amerykańskiej strefy okupacyjnej w Niemczech wywieziono i zamordowano na Śląsku Opolskim około stu żołnierzy NSZ. Partyzantów pozbawiono życia w trzech miejscach: w poniemieckim majątku Scharfenberg pod Malerzowicami Wielkimi, pod Starym Grodkowem (na dawnym lotnisku polowym) oraz pod Barutem koło Strzelec Opolskich. Żołnierze NSZ, którzy uczestniczyli w pierwszym przerzucie, zostali rozstrzelani. Kolejnych zakwaterowano w uprzednio zaminowanych budynkach, które następnie wysadzono w powietrze.

W 2012 r. IPN ekshumował szczątki żołnierzy w dawnym majątku Scharfenberg, natomiast w 2016 r. pod Starym Grodkowem. Dzięki pracom identyfikacyjnym ustalono, że odnalezione szczątki należą do żołnierzy NSZ ze zgrupowania kpt. Henryka Flamego ps. „Bartek”, którzy zostali zamordowani we wrześniu 1946 r.

- [Dariusz Węgrzyn: Operacja „Lawina”](#)
- [Likwidacja zgrupowania Henryka Flamego „Bartka” w 1946 roku - rozmowa z dr. Tomaszem Kurpierzem \(podcast IPN w Katowicach\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Żołnierze Niezłomni, Żołnierze Wyklęci

Uroczystości